Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ze dne 27. října 1993, trestní řízení proti Francine Decoster, provdané Gillon, věc C-69/91, Recueil 1993, s. I-5335[1]

Klíčová slova:

Směrnice Rady 83/189/EHS a směrnice Komise 88/301/EHS – Oznamování specifikací v telekomunikačním odvětví – Nezávislost orgánu pověřeného stanovením právní úpravy – Trestní sankce

Předmět:

Rozhodnutí o předběžné otázce o výkladu směrnice Rady 83/189/EHS ze dne 28. března 1983 o postupu při poskytování informací v oblasti technických norem a předpisů (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. 1983, L 109, s. 8) a směrnice Komise 88/301/EHS ze dne 16. května 1988 o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními (Úř. věst. 1988, L 131, s. 73)

Skutkové okolnosti:

ZPRÁVA K JEDNÁNÍ
ve věci C-69/91

I – Rámec právní úpravy

1. *Použitelná právní úprava Společenství*

a) Směrnice Rady 83/189/EHS

aa) Cílem směrnice Rady 83/189/EHS ze dne 28. března 1983 o postupu při poskytování informací v oblasti technických norem a předpisů (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. 1983, L 109, s. 8; ve znění směrnice Rady 88/182/EHS ze dne 22. března 1988, Úř. věst. 1988, L 81, s. 75) je určit a odstranit nebo omezit potenciální překážky obchodu, a to ještě předtím, než členské státy příslušné technické předpisy skutečně přijmou. K tomuto účelu ukládá čl. 8 odst. 1 směrnice členským státům, aby Komisi neprodleně sdělily každý návrh technického předpisu s výjimkou případu, kdy takový předpis pouze přejímá úplné znění mezinárodní nebo evropské normy, a aby uvedly důvody, pro které je nezbytné takový technický předpis přijmout. Komise návrh neprodleně oznámí ostatním členským státům.

Podle čl. 8. odst. 2 Komise a členské státy mohou členskému státu, který předložil návrh technického předpisu, předat připomínky, které tento členský stát při následné přípravě technického předpisu vezme v co největší míře v úvahu.

Článek 9 směrnice dále stanoví, že tyto členské státy odloží přijetí návrhu technického předpisu o šest měsíců ode dne sdělení podle čl. 8 odst. 1, zaujme-li Komise nebo jiný členský stát do tří měsíců od tohoto dne podrobné stanovisko, z něhož vyplývá, že předpokládané opatření musí být pozměněno s cílem odstranit nebo omezit překážky volného pohybu zboží, které by případně mohlo vytvořit.

bb) Směrnice 83/189/EHS byla provedena do francouzského vnitrostátního práva oběžníkem předsedy vlády č. 3000/SG ze dne 7. listopadu 1985.

[1] Jednací jazyk: francouzština.

ISAP ISAP ISAP ISAP

cc) Dne 1. října 1986 Komise zveřejnila v Úředním věstníku sdělení o nedodržování některých ustanovení směrnice 83/189/EHS (Úř. věst. 1986, C 245, s. 4). Komise v něm členským státům připomíná nutnost dodržování povinností, které pro ně vyplývají z výše uvedené směrnice, a prohlašuje, že

„...jestliže členský stát přijme technický předpis, který spadá do působnosti směrnice 83/189/EHS, aniž oznámil jeho návrh Komisi a aniž dodržel povinnost zachovat status quo, není takto přijatý předpis podle legislativního systému příslušného členského státu vykonatelný vůči třetím osobám. Komise má tedy za to, že účastníci sporu mají právo očekávat od vnitrostátních soudů, že odmítnou uplatňovat vnitrostátní technické předpisy, které nebyly oznámeny v souladu s požadavky právních předpisů Společenství“.

b) Směrnice Komise 88/301/EHS

Článek 3 směrnice Komise 88/301/EHS ze dne 16. května 1988 o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními (Úř. věst. 1988, L 131, s. 73) stanoví, že členské státy zajistí, aby hospodářské subjekty měly právo dovážet koncová zařízení, uvádět je na trh, připojovat, uvádět do provozu a provádět jejich údržbu. Členské státy však mohou:

– v případě, že chybí technické specifikace, odmítnout schválení připojení koncového zařízení a jeho uvedení do provozu, pokud zařízení nesplňuje podle zdůvodněného stanoviska orgánu uvedeného v článku 6 podstatné požadavky podle čl. 2 bodu 17 směrnice Rady 86/361/EHS ze dne 24. července 1986 o počátečním stadiu vzájemného uznávání typového schvalování telekomunikačních koncových zařízení (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. 1986, L 217, s. 21),

– vyžadovat, aby hospodářské subjekty měly technickou kvalifikaci pro připojování koncových zařízení, jejich uvádění do provozu a údržbu na základě objektivních, nediskriminačních a veřejně dostupných kritérií.

Podle čl. 5 odst. 1 směrnice 88/301/EHS sdělí členské státy Komisi nejpozději do tří měsíců od vyhlášení této směrnice seznam všech stávajících technických specifikací a postupů pro schválení typu, které se používají pro koncová zařízení, a rovněž údaje o zveřejnění. Pokud toto dosud v členském státě zveřejněno nebylo, zajistí stát zveřejnění nejpozději do data uvedeného v článku 8 směrnice.

Podle čl. 5 odst. 2 členské státy zajistí stanovení a zveřejnění všech dalších specifikací a postupů pro schválení typu koncových zařízení. Členské státy sdělí návrh uvedených technických specifikací a postupů Komisi postupem podle směrnice 83/189/EHS a podle časového plánu stanoveného v článku 8.

Podle článku 6 směrnice konečně členské státy zajistí, aby od 1. července 1989 byl odpovědností za vypracování specifikací uvedených v článku 5, sledování jejich používání a udělování schválení typu pověřen orgán nezávislý na veřejných nebo soukromých podnicích, které nabízejí zboží nebo služby v telekomunikačním odvětví.

2. *Použitelná vnitrostátní právní úprava*

a) Ustanovení o povinnosti schválení

ISAP ISAP ISAP ISAP

aa) *Nařízení č. 85-712* ze dne 11. července 1985, jímž se provádí zákon ze dne 1. srpna 1905 a jež se týká zařízení, která lze připojit ke státní telekomunikační síti, (Úř. věst. Francouzské republiky ze dne 14. července 1985, s. 7976), stanoví, že zařízení, na která se nařízení vztahuje, smějí být vyráběna pro vnitrostátní trh, dovážena, držena za účelem prodeje, prodávána nebo distribuována pouze tehdy, jestliže vyhovují ustanovením nařízení (články 1 a 2), a zejména jestliže splňují několik podstatných požadavků směřujících k ochraně sítě a bezpečnosti uživatelů (články 3 a 4). K doložení toho, že přístroje těmto požadavkům vyhovují, musí hospodářské subjekty předložit zprávu vyhotovenou subjektem schváleným ministerstvem průmyslu nebo schválení vydané podle zákona o poštách a telekomunikacích nebo kvalifikační osvědčení či jiný doklad uznaný vyhláškou ministra průmyslu za rovnocenný (článek 6). Článek 7 nařízení určuje postih těch, kdo poruší povinnost doložit shodu takovýchto zařízení.

bb) *Oznámení* pro provedení nařízení č. 85-712 (Úř. věst. Francouzské republiky ze dne 1. listopadu 1985, s. 12679) obsahuje v příloze informativní seznam norem a specifikací, jež lze použít k provádění článků 3 a 4 vyhlášky, aktualizovaný dne 30. září 1985. Zařízení, která vyhovují těmto normám či specifikacím, se považují za vyhovující článkům 3 a 4 nařízení.

b) Oznamování podle výše uvedených směrnic

aa) Nařízení č. 85-712 ze dne 11. července 1985 bylo oznámeno v podobě návrhu dne 18. ledna 1985 podle *směrnice 83/189/EHS.* Oznámení ze dne 1. listopadu 1985 pro provedení výše uvedeného nařízení, jež obsahuje zejména aktualizovaný seznam platných norem a specifikací, však oznámeno nebylo. Odkazy na pozdější specifikace byly zveřejněny v Bulletin officiel du Ministère des Postes, des Télécommunications et de l'Espace. Nebyly však oznámeny podle směrnice 83/189/EHS.

bb) Oznámení seznamu platných specifikací bylo provedeno dne 10. listopadu 1988 podle čl. 5 odst. 1 *směrnice 88/301/EHS.*

c) Předpisy týkající se organizace odvětví veřejných telekomunikací ve Francii

aa) Ve výše uvedeném *oznámení* ze dne 1. listopadu 1985 je uvedeno, že podle článku 6 výše uvedeného nařízení č. 85-712 vydává Direction générale des télécommunications schválení pro zařízení vyhovující specifikacím uvedeným v připojeném seznamu.

bb) Podle čl. 1 bodu 4 *nařízení č. 86-129* ze dne 28. ledna 1986 o organizaci ústřední správy ministerstva pošt a telekomunikací (Úř. věst. Francouzské republiky ze dne 29. ledna 1986, s. 1581) generální ředitelství telekomunikací zahrnuje mimo jiné ředitelství obchodních a telematických věcí, ředitelství průmyslových a mezinárodních věcí a ředitelství výroby. Podle článku 15 nařízení vymezuje ředitelství průmyslových a mezinárodních věcí společně s ředitelstvím výroby nákupní politiku v oblasti telekomunikací a podává konkrétní návrhy ve věci průmyslové politiky v této oblasti. Zajišťuje dále technickou kontrolu telekomunikačních zařízení.

Nařízení č. 89-327 ze dne 19. května 1989 (Úř. věst. Francouzské republiky ze dne 21. května 1989, s. 6412), jehož znění převzalo nařízení č. 90-1121 ze dne 18. prosince 1990 (Úř. věst. Francouzské republiky ze dne 19. prosince 1990, s. 15615), pozměnilo organizaci ústřední správy ministerstva pošt a telekomunikací konkrétně tím, že vytvořilo ředitelství pro

ISAP ISAP ISAP

všeobecné předpisy (viz nový čl. 1 bod 1 výše uvedeného nařízení č. 86-129). To je pověřeno mimo jiné vypracováním a zveřejňováním specifikací a postupů schvalování typu, jež se vztahují na koncová zařízení, která jsou či mohou být přímo, či nepřímo připojena k telekomunikačním sítím otevřeným třetím osobám, a vydáváním schválení koncových zařízení (viz nový článek 2 výše uvedeného nařízení č. 86-129). Článek 15 nařízení č. 86-129 se mimo jiné mění v tom smyslu, že ředitelství průmyslových a mezinárodních věcí generálního ředitelství telekomunikací navrhuje v součinnosti s ředitelstvím výroby a ředitelstvím obchodních a telematických věcí technické specifikace pro koncová zařízení, která jsou či mohou být přímo, či nepřímo připojena k celostátní síti.

Konečně *zákonem č. 90-568* ze dne 2. července 1990 o organizaci veřejných poštovních a telekomunikačních služeb (Úř. věst. Francouzské republiky ze dne 8. července 1990, s. 8069) byly počínaje dnem 1. ledna 1991 vytvořeny dvě veřejnoprávní právnické osoby v působnosti ministra pošt a telekomunikací nazvané La Poste a France Télécom, přičemž obě jsou označeny za provozovatele veřejné služby. Podle článku 3 tohoto zákona je konkrétně posláním France Télécom zajišťovat veškeré veřejné telekomunikační služby ve vnitrostátním i mezinárodním styku, a zejména zajišťovat přístup k telefonním službám veškerým osobám, jež o to požádají, a při dodržení pravidel hospodářské soutěže poskytovat veškeré další telekomunikační služby, zařízení a sítě. Generální ředitelství telekomunikací bylo v důsledku toho odstraněno z ústřední správy ministerstva pošt a telekomunikací (viz výše uvedené nařízení č. 90-1121).

II – Skutkové okolnosti a řízení

1. Rozsudkem ze dne 29. června 1990 uložil Tribunal correctionnel v Lille F. Decoster, ředitelce společnosti Eurotranscom, pokutu 50 000 FRF za to, že od května do října 1989 prodala 2 197 telefaxových přístrojů dovezených na francouzský trh, aniž by získala osvědčení o schválení typu požadované článkem L 48 zákona o poštách a telekomunikacích a články 1 až 7 nařízení č. 85-712 ze dne 11. července 1985, což je v rozporu s článkem 1 zákona ze dne 1. srpna 1905. Společnost Eurotranscom byla prohlášena za občanskoprávně odpovědnou.

Před soudem F. Decoster nepopřela, že nepožádala o schválení pro uvedené přístroje, avšak žádala o zproštění viny s odůvodněním, že není prokázáno, že telefaxové přístroje neodpovídaly užití, k němuž byly určeny, a že francouzská právní úprava je nepoužitelná a odporuje ustanovením směrnice Rady 83/189/EHS a směrnice Komise 88/301/EHS. Soud shledal, že obviněná uvedením přístrojů na trh, aniž by dostála povinnosti získat schválení a aniž by doložila toto schválení, vědomě klamala smluvní partnery a následné kupující. Soud má za to, že nezávisle na otázce neprovedení směrnice 88/301/EHS ze dne 16. května 1988 do vnitrostátního práva odpovídá vytvoření ředitelství pro všeobecné předpisy jakožto nezávislého kontrolního orgánu před 1. červencem 1989 ustanovením článku 6 výše uvedené směrnice.

F. Decoster se proti tomuto rozsudku odvolala ke Cour d'appel v Douai. Má totiž za to, že technické specifikace, jež lze použít k doložení shody zařízení s nařízením č. 85-712, nebyly Komisi oznámeny v souladu s výše uvedenými směrnicemi Společenství. Neexistence schválení tedy nemůže být základem obvinění. Ředitelství pro všeobecné předpisy ministerstva pošt, telekomunikací a vesmíru vytvořené výše uvedeným nařízením č. 89-327 ze dne 19. května 1989 a pověřené mimo jiné vypracováním specifikací a vydáváním schválení,

ISAP ISAP ISAP

mimoto podle F. Decoster nepředstavuje „nezávislý orgán“ ve smyslu článku 6 směrnice 88/301/EHS.

2. Cour d’appel v Douai, jemuž byl spor předložen, se podle článku 177 Smlouvy rozhodl přerušit řízení, dokud Soudní dvůr nerozhodne o následujících předběžných otázkách:

„1) Má směrnice 83/189/EHS ze dne 28. března 1983, po níž ve lhůtě 12 měsíců nenásledoval vnitrostátní prováděcí předpis, přímý účinek ve francouzském právu?

2) Má směrnice 88/301/EHS ze dne 16. května 1988, po níž ve lhůtě, jež uplynula dnem 1. července 1989, nenásledoval vnitrostátní prováděcí předpis, přímý účinek ve francouzském právu?

3) Vyplývá tedy z účinků těchto dvou směrnic ve vzájemném spojení požadavek nepoužívat nařízení z roku 1985?“

3. Rozsudek Cour d’appel v Douai byl zapsán do rejstříku kanceláře Soudního dvora dne 18. února 1991.

4. Podle článku 20 Protokolu o statutu Soudního dvora EHS předložily písemná vyjádření odvolatelka v původním řízení, zastoupená Sylvií Bailleul, advokátkou advokátní komory v Lille, a Lucem Missonem, advokátem advokátní komory v Liège, vláda Francouzské republiky, zastoupená Philippem Pouzouletem, náměstkem ředitele ředitelství právních věcí ministerstva zahraničních věcí, jako zmocněncem, a Géraudem de Berguesem, vrchním náměstkem tajemníka téhož ministerstva, jako zastupujícím zmocněncem, vláda Spolkové republiky Německo, zastoupená Ernstem Röderem, Regierungsdirektor spolkového ministerstva hospodářství, a Joachimem Karlem, Oberregierungsrat téhož ministerstva, jako zmocněnci, vláda Spojeného království, zastoupená Rosemary Caudwell z Treasury Solicitor’s Department, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s Eleanor Sharpston, advokátkou, a Komise Evropských společenství, zastoupená Richardem Wainwrightem, právním poradcem, jako zmocněncem, ve spolupráci s Hervém Lehmanem, advokátem advokátní komory v Paříži.

5. Po vyslechnutí zprávy soudce zpravodaje a stanoviska generálního advokáta rozhodl Soudní dvůr o zahájení ústní části řízení bez předběžného dokazování. Francouzská vláda a Komise byly vyzvány, aby písemně odpověděly na několik otázek; této výzvě bylo vyhověno ve stanovených lhůtách.

III – Písemná vyjádření předložená Soudnímu dvoru

1. *Povinnost oznamování*

a) Povaha povinnosti stanovené v článku 8 směrnice 83/189/EHS oznamovat Komisi veškeré návrhy technických předpisů a následky nedodržení této povinnosti

aa) *F. Decoster* připomíná, že Francie neoznámila seznam technických specifikací obsažených ve výše uvedeném ministerském oznámení ze dne 1. listopadu 1985. Má za to, že povinnost oznámení technických specifikací znamená pro dotčený stát provedení čistě věcného aktu, a představuje tak pro něj jasnou, přesnou a bezpodmínečnou povinnost. Neúplným sdělením, jež se omezuje na všeobecné zásady obsažené v nařízení ze dne

ISAP ISAP ISAP ISAP

11. července 1985, Francie podle F. Decoster potlačuje samotný účinek tohoto sdělení, a tudíž nedodržela povinnost, jež jí byla uložena směrnicí 83/189/EHS. Z tohoto důvodu a z důvodu přímého účinku této směrnice je francouzský právní subjekt oprávněn dovolávat se jí před vnitrostátními soudy s cílem vyloučit použití neoznámených technických předpisů.

bb) *Německá vláda* a *vláda Spojeného království* nejprve připomínají, že podle judikatury Soudního dvora (rozsudek ze dne 18. února 1986, Bulk Oil, věc 174/84, Recueil 1986, s. 559, bod 62) ve sporech fyzických nebo právnických osob před vnitrostátními soudy tyto osoby nemohou napadnout politiku nebo opatření přijaté členským státem na základě toho, že dotyčný členský stát nesplnil povinnost předem informovat Komisi. Konkrétně nesplnění povinnosti oznámení obsažené ve směrnici obecně nezakládá práva, jichž by se třetí osoby mohly dovolávat proti členskému státu, který povinnost nesplnil (rozsudek ze dne 13. července 1989, Enichem, věc C-380/87, Recueil 1989, s. 2491, body 19 až 23).

cc) *Německo*, *Spojené království* a *Francie* dále tvrdí, že kdyby bylo jedním z cílů zavedení postupu oznamování založení tak radikálního účinku, jakým je automatický vznik práv třetích osob v případě, že členské státy neoznámily opatření, na něž se směrnice vztahuje, musel by být tento účinek ve směrnici výslovně stanoven.

dd) *Německá vláda* a *vláda Spojeného království* dále poukazují na to, že ustanovení směrnice 83/189/EHS týkající se oznamování nejsou bezpodmínečná ani dostatečně přesná, aby vyhověla kritériu, které Soudní dvůr stanovil pro přímý účinek a vznik práv třetích osob (rozsudek ze dne 26. února 1986, Marshall, věc 152/84, Recueil 1986, s. 723, bod 46).

Vláda Spojeného království konkrétně upozorňuje Soudní dvůr na skutečnost, že článek 8 směrnice nestanoví jednoznačný seznam podmínek, které je třeba splnit v rámci postupu oznamování tak, aby dodržení či nedodržení těchto podmínek mohlo být snadno určeno třetí osobou. V rámci normálního průběhu jednání mezi Komisí a členským státem může Komise nebo členský stát snadno vyřešit takové otázky, jako zda bylo oznámení dostatečně „neprodlené“, zda z návrhu dostatečně jasně vyplývají důvody přijetí technického předpisu nebo zda členský stát musí poskytnout Komisi stručnou důvodovou zprávu či zda musí přiložit k návrhu sdělovanému Komisi jiný text či několik jiných textů atd.

Podle Spojeného království jsou tyto požadavky zcela přiměřené a uspokojivě proveditelné v rámci součinnosti mezi členským státem a Komisí cestou jednání a spolupráce. Podle vlády Spojeného království se zde nejedná o jasné a jednoznačné požadavky, jež mohou založit přímý účinek.

ee) *Vláda Spojeného království* má dále za to, že pro případ, že se nějaké opatření, na které se vztahuje směrnice, ukáže po meritorní stránce jako neslučitelné s článkem 30, stanoví Smlouva náležité záruky toho, aby věc mohla být předložena Soudnímu dvoru – ať už přímou žalobou podanou Komisí, nebo jiným členským státem proti příslušnému členskému státu na základě článku 169 nebo článku 170 Smlouvy, nebo nepřímo prostřednictvím řízení o předběžné otázce stanoveného v článku 177 Smlouvy.

b) Povaha povinnosti stanovené v článku 9 směrnice 83/189/EHS odložit přijetí návrhů technických předpisů a následky nedodržení této povinnosti

aa) *Vláda Spojeného království* poznamenává, že požadavek uvedený v článku 9 směrnice, jenž se týká odkladu přijetí návrhů technických předpisů oznámených Komisi podle článku 8,

ISAP ISAP ISAP ISAP

je požadavkem, který je samou svou povahou časově omezený.

Podle ní ustanovení směrnice, i když z nich vyplývá, že dotyčný členský stát musí skutečně pečlivě přihlížet k odpovědím vzešlým z postupu konzultací zavedeného směrnicí, tomuto státu zdaleka neukládají povinnost provádět po uplynutí období „standstill“ pouze opatření pozměněné ve všech požadovaných podrobnostech. Pokud by Komise či jiný členský stát nebyly spokojeny s mírou zohlednění svých návrhů členským státem, mohly by zcela volně podat proti tomuto státu žalobu podle článků 169 a 170 Smlouvy. V této situaci má vláda Spojeného království za to, že by nebylo rozumné ani přiměřené se domnívat, že neohlášené opatření je již pojmově protiprávní.

Vláda Spojeného království dále poznamenává, že neoznámené opatření se může ve skutečnosti po meritorní stránce ukázat zcela v souladu s ustanovením Smlouvy o volném pohybu zboží. V takovém případě nelze v dobré víře tvrdit, že takovéto opatření bylo protiprávní pouze z toho důvodu, že nebylo výslovně oznámeno Komisi podle směrnice.

bb) *Francouzská vláda* se opírá o rozsudek Soudního dvora ze dne 14. února 1990 (Francie v. Komise, věc C-301/87, Recueil 1990, s. I-307). V této věci Soudní dvůr podle ní vyjádřil názor, že Komise nemůže prohlásit podporu za neslučitelnou se Smlouvou pouze z důvodu porušení povinnosti oznamování podpor a povinnosti jejich nevyplácení v průběhu přezkumu podle článku 93 Smlouvy.

Podle francouzské vlády je sice pravda, že ve výše zmíněném sdělení Komise tvrdí, že technické specifikace, které jí členské státy předem neoznámily, nelze použít, nikoli že jsou protiprávní. Pokud však jako v případě podpor připustíme, že neoznámení technických specifikací nemůže samo o sobě způsobit jejich protiprávnost, není podle francouzské vlády žádný důvod k tomu, aby vnitrostátní soudy byly oprávněny tyto specifikace pouze z tohoto důvodu nepoužít. Takovéto oprávnění by překračovalo rámec ustálené judikatury Soudního dvora, podle níž jsou vnitrostátní soudy povinny nepoužít vnitrostátní předpisy neslučitelné s právem Společenství.

Pokud by však měl Soudní dvůr za to, že sporné technické specifikace nelze vůči subjektům použít, francouzská vláda soudí, že se tyto subjekty nemohou dovolávat práva Společenství, a zejména směrnice 83/189/EHS, aby se vyhnuly postupu předchozího schválení typu, jež je nařízením č. 85-712 stanoven jako jeden ze způsobů doložení shody. Předmětem schválení totiž není ověření shody koncových zařízení se stanovenými specifikacemi, nýbrž s podstatnými požadavky právní úpravy.

Francouzská vláda poukazuje na to, že schválení navíc představuje pouze jeden ze čtyř způsobů, jakými lze prokázat dodržení podstatných požadavků stanovených článkem 6 nařízení č. 85/712. Je přitom nesporné, že žalovaná o žádný z dokladů nepožádala.

Francouzská vláda dále zdůrazňuje jednak to, že výše uvedené nařízení ze dne 11. července 1985 bylo řádně oznámeno Komisi dne 21. ledna 1985 v souladu se směrnicí 83/189/EHS a že Komise proti němu nevznesla námitky, jednak to, že odvolatelka nebyla stíhána za to, že nevyhověla určité technické specifikaci, kterou vůči ní lze či nelze použít, nýbrž za to, že prodávala telefaxové přístroje, pro něž předem nepožádala o schválení podle článku 6 nařízení.

cc) *Německá vláda* má za to, že nesdělení specifikací, jež představuje porušení článku 5

ISAP ISAP ISAP ISAP

směrnice 88/301/EHS, nemá za následek přímou použitelnost čl. 3 první věty této směrnice. Výkon práv zmíněných v tomto ustanovení předpokládá podle německé vlády to, aby přístroje vyhovovaly specifikacím existujícím v členských státech a povoleným z hlediska práva Společenství (článek 5 a patnáctý bod odůvodnění směrnice 88/301/EHS). Při neexistenci takovýchto specifikací však mohou být připojení koncového zařízení a jeho uvedení do provozu odmítnuty, pokud nebyly splněny podstatné požadavky podle čl. 2 bodu 17 výše uvedené směrnice 86/361/EHS (čl. 3 druhá věta směrnice 88/301/EHS). Podle názoru německé vlády tedy čl. 3 první věta směrnice 88/301/EHS není bezpodmínečná.

dd) *F. Decoster* má za to, že ve světle směrnic 83/189/EHS a 88/301/EHS a na základě jejich cíle nemá vnitrostátní soud jinou možnost než výše uvedené nařízení ze dne 11. července 1985 nepoužít.

ee) *Komise* má za to, že směrnice 83/189/EHS ukládá členským státům jasnou a bezpodmínečnou povinnost nepoužívat nové technické předpisy, aniž by byly předem informovaly Komisi a aniž by byly daly Komisi a dalším členským státům možnost uplatnit vlastní zájmy a výklad. Skutečnost, že směrnice 83/189/EHS nemá za cíl přímou ochranu práv třetích osob, nýbrž koordinaci legislativní činnosti členských států na úrovni Společenství, nemůže podle Komise tuto argumentaci vyvrátit. Tento cíl totiž nemůže zpochybnit jasnost a bezpodmínečnost povinností uložených členskému státu.

Podle Komise lze argumentovat obdobně jako při výkladu článku 93 Smlouvy, který podal Soudní dvůr. Ustanovení čl. 93 odst. 3, podle něhož musí být Komise včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření, a podle něhož dotyčný členský stát neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí, lze srovnat s článkem 8 směrnice, který ukládá členským státům povinnost neprodleně sdělovat Komisi návrhy technických předpisů, i s článkem 9, který dotyčnému členskému státu ukládá povinnost odložit přijetí dotčeného návrhu do okamžiku uplynutí lhůt stanovených podle okolností.

Judikatura Soudního dvora týkající se čl. 93 odst. 3 Smlouvy (rozsudky ze dne 15. července 1964, Flaminio Costa v. ENEL, věc 6/64, Recueil 1964, s. 1141, a zejména s. 1162, a ze dne 11. prosince 1973, Lorenz, věc 120/73, Recueil 1973, s. 1471, bod 8) přitom vedla Komisi k tomu, že ve výše uvedeném sdělení ze dne 1. října 1986 uvedla, že zákaz provedení zmíněný v poslední větě tohoto ustanovení má přímý účinek a zakládá ve prospěch právních subjektů práva, která jsou vnitrostátní soudy povinny chránit. Komise má tudíž za to, že směrnice 83/189/EHS má ve vnitrostátním právu přímý účinek a vyplývá z ní, že technické předpisy přijaté členským státem, aniž byl jejich návrh předem oznámen Komisi, nelze použít vůči třetím osobám.

c) Účinky pozdějšího oznámení podle čl. 5 odst. 1 směrnice 88/301/EHS

Podle *francouzské vlády* je uplatnitelnost technických specifikací, jež nebyly oznámeny ve fázi návrhu, vůči subjektům plně odůvodněna tím, že tyto specifikace byly oznámeny Komisi podle čl. 5 odst. 1 směrnice 88/301/EHS.

2. Povinnost stanovená v článku 6 směrnice 88/301/EHS zajistit nezávislost orgánu pověřeného stanovením právní úpravy v telekomunikačním odvětví

a) Situace ve Francii

ISAP ISAP ISAP ISAP

aa) *F. Decoster* má za to, že do dne 1. ledna 1991, kdy vstoupil v platnost výše uvedený zákon č. 90-568 ze dne 2. července 1990, byla ředitelství pro všeobecné předpisy a generální ředitelství telekomunikací dvěma rozdílnými odděleními téhož správního orgánu. Podle ní totiž zmíněné generální ředitelství, nazvané France Télécom, před tímto dnem nemělo žádnou vlastní právní existenci a bylo pouze obchodním oddělením správy telekomunikací. Francie tedy nedodržela datum stanovené v článku 6 směrnice 88/301/EHS, tedy 1. července 1989, pro ustavení nezávislého francouzského subjektu, jenž by mohl vydávat schválení typu, i když technické specifikace existují a byly oznámeny.

bb) *Francouzská vláda* poznamenává, že ve Francii byly činnosti provozu a stanovení právní úpravy odděleny ve dvou fázích. Výše uvedeným nařízením č. 89-327 ze dne 19. května 1989 bylo vytvořeno ředitelství pro všeobecné předpisy, přímo podřízené ministru pošt, telekomunikací a vesmíru. Je pověřeno mimo jiné vypracováním a zveřejňováním specifikací a postupů schvalování typu koncových zařízení, a dále udělováním schválení koncových zařízení. Francouzská vláda zdůrazňuje, že ředitelství pro všeobecné předpisy je nezávislé na veřejném provozovateli, jímž je France Télécom, který je přijetím výše uvedeného zákona č. 90-568 ze dne 2. července 1990 ode dne 1. ledna 1991 samostatnou právnickou osobou.

cc) *Komise* má za to, že vzhledem k tomu, že se jedná o řízení o předběžné otázce, Soudní dvůr nemusí rozhodovat o nezávislosti orgánu pověřeného vypracováním specifikací a udělováním schválení na hospodářských subjektech v konkrétním případě 2 197 telefaxových přístrojů prodaných obviněnou.

b) Účinky nedodržení povinnosti stanovené v článku 6 směrnice 88/301/EHS

Podle *F. Decoster* vzhledem k tomu, že Francie do dne 1. července 1989 neustavila nezávislý subjekt příslušný k vydávání schválení, nemůže ve Francii volné uvádění na trh stanovené článkem 3 směrnice 88/301/EHS omezovat žádný postup schvalování.

c) Slučitelnost takového postupu schvalování, jaký je stanoven a uplatňován francouzskými orgány, s články 30 a 86 Smlouvy

aa) Článek 30 Smlouvy

1) *F. Decoster* nejprve uznává, že postup schvalování je použitelný bez rozdílu na tuzemské výrobky i na výrobky dovezené. Domnívat se, že vnitrostátní právní úpravy vycházející z cílů, jako je ochrana spotřebitelů a bezpečnost a spolehlivost zařízení, jsou neslučitelné s právem Společenství za předpokladu, že mají omezující účinek na dovoz, nepovažuje za odůvodněné, přinejmenším dokud nejsou zavedena harmonizační opatření Společenství.

F. Decoster se však zmiňuje o některých příkladech na podporu svého názoru, že příslušné orgány, tedy do dne 1. července 1989 Commission d'agrément des installations terminales privées a Centre national d'études des télécommunications a ode dne 1. července 1989 Direction générale de réglementation, udělují či odmítají udělit schválení na základě subjektivních úvah a bez odůvodnění. Podle ní by totiž mohl znalecký posudek prokázat, že většina typů telefaxových přístrojů, které nebyly schváleny, a zejména ty, které ona sama prodávala do soukromého sektoru, vyhovují francouzským normám. Za těchto podmínek má F. Decoster za to, že postup schvalování uplatňovaný diskriminačním způsobem nejen omezuje dovoz koncových zařízení z jiných členských států, čímž porušuje článek 30

ISAP ISAP ISAP ISAP

Smlouvy, nýbrž i vede k vyloučení některých francouzských dovozních společností a nezvratně pozměňuje podobu francouzského trhu. Toto jednání navíc slouží ke zvýhodňování tuzemské výroby na úkor dovozu.

2) F. Decoster dále poukazuje na to, že některé druhy telefaxových přístrojů, které dovezla, předem získaly schválení v jiném členském státě, konkrétně v Belgii. Ačkoli za současného stavu práva Společenství se připouští, aby mohl být výrobek, jenž získal v jiném členském státě osvědčení o shodě, stále ještě podroben novému kontrolnímu postupu v dovážejícím státě (článek 3 výše uvedené směrnice 88/301/EHS), přesto by tato nová kontrola měla být usnadněna a mělo by se přihlédnout k technickým kontrolám již provedeným ve vyvážejícím členském státě, přičemž dovážející členský stát by měl být povinen uvést, v čem jsou kontroly provedené ve vyvážejícím členském státě nedostatečné pro zajištění zdraví osob, spolehlivosti zařízení a informovanosti spotřebitelů. Nutit hospodářský subjekt, aby podrobil jedno a totéž zařízení dvěma postupům technického zkoumání se zcela totožným cílem, by vedlo k nákladům nepřiměřeným vzhledem ke sledovanému cíli a představovalo by narušení obchodu ve smyslu článku 30 Smlouvy, které by nebylo možno odůvodnit článkem 36 ani judikaturou ve věci „Cassis de Dijon“.

3) *Komise* má v tomto ohledu za to, že článek 3 směrnice 88/301/EHS a článek 30 Smlouvy o EHS brání zákazu uvádět na trh telekomunikační koncová zařízení dovezená z členského státu, v němž jsou legálně vyráběna nebo uváděna na trh, jestliže tato zařízení nejsou určena k připojení k veřejné telekomunikační síti.

b) Článek 86 Smlouvy

Podle *F. Decoster* France Télécom zneužívá dominantního postavení, jež zaujímá na trhu s telefaxovými přístroji určenými pro soukromý sektor, tím, že je schválení udělováno subjektivně, přičemž francouzský stát tím, že stanovil postup schvalování typu, který provádí Direction générale de réglementation, což je orgán úzce spjatý s France Télécom, vytváří pro toto zneužívání podmínky. F. Decoster poukazuje na to, že postup schvalování ve své současné podobě poskytuje společnosti France Télécom možnosti, aby sama prováděla protisoutěžní politiku.

IV – Odpovědi na otázky Soudního dvora

Soudní dvůr vyzval francouzskou vládu, aby písemně odpověděla na pět otázek, a Komisi, aby odpověděla na tři otázky.

1. *Otázky položené francouzské vládě*

a) Ve své první otázce požádal Soudní dvůr francouzskou vládu, aby poskytla podrobnosti o změnách postavení veřejného provozovatele telekomunikací, a zejména o změnách jeho právního postavení, struktuře a složení jeho správních orgánů, výlučných a zvláštních právech, jež mu přiznaly orgány veřejné moci, a různých vazbách k veřejné správě, a zejména ke správě pošt a telekomunikací.

Francouzská vláda odpověděla, že

„zákonem ze dne 2. července 1990 o organizaci veřejných poštovních a telekomunikačních služeb byl počínaje dnem 1. ledna 1991 vytvořen France Télécom, veřejnoprávní právnická

ISAP ISAP ISAP ISAP

osoba. Veřejný provozovatel sítě tedy již není orgánem státní správy, nýbrž je samostatným subjektem. Strukturu a složení správních orgánů France Télécom stanoví nařízení ze dne 12. prosince 1990.

Práva a povinnosti veřejného provozovatele, jakož i rámec, v němž vykonává svou činnost, vyplývají podle článku 8 zákona ze dne 2. července 1990 z nařízení ze dne 29. prosince 1990 o zadávací dokumentaci veřejného provozovatele.

Podle článku 34 tohoto zákona ministr odpovědný za telekomunikace vykonává nad tímto samostatným veřejným provozovatelem dozor, přičemž mu v této funkci napomáhá Commission supérieure du service public vytvořená článkem 35 téhož zákona. Jde o tentýž dozor, jaký ve Francii vykonává stát nad každým veřejným podnikem."

Francouzská vláda dále Soudní dvůr odkázala na výňatek ze zprávy o činnosti ředitelství pro všeobecné předpisy ministerstva pošt a telekomunikací za rok 1990, jenž se týká „nového právního režimu telekomunikací".

b) Předmětem druhé otázky je,

– v kolika případech bylo schválení koncových telekomunikačních zařízení v průběhu posledních deseti let odmítnuto,

– jaký podíl odmítnutých žádostí se týká tuzemských výrobků, výrobků z jiných členských států a výrobků ze třetích zemí a

– zda je odmítnutí schválení odůvodněno a jak.

Podle francouzské vlády

„ředitelství pro všeobecné předpisy ministerstva pošt a telekomunikací, které uděluje schválení koncových zařízení, vzhledem ke svému nedávnému vzniku (nařízení ze dne 19. května 1989) nemá statistiky z doby před rokem 1989. Podle údajů, které mu poskytlo bývalé generální ředitelství telekomunikací, z něhož se stal France Télécom, se však počet žádostí o schválení a počet odmítnutí za posledních 10 let téměř nezměnil.

V roce 1990 se tak z celkového počtu 1 100 žádostí o schválení podaných ředitelství pro všeobecné předpisy 60 % týkalo zařízení, která byla z hlediska výroby převážně francouzského původu, a zbytek byl rovným dílem rozdělen mezi ostatní členské státy EHS a zbytek světa. 10 % žádostí bylo odmítnuto z důvodu neshody koncových zařízení s podstatnými požadavky, jež se na ně vztahují. Statistiky odmítnutých žádostí o schválení podle místa výroby zařízení sice nejsou dostupné, souhrnný rozbor odmítnutých žádostí však ukazuje, že musí být rozčleněny stejně jako podíly zařízení podle původu. Po uvedení koncových zařízení do souladu s podstatnými požadavky, jež se na ně vztahují, lze vždy předložit novou žádost o schválení. Odmítnutí schválení je stejně jako každé správní rozhodnutí odůvodněno a může být předmětem žaloby u správního soudu".

c) Ve své třetí otázce Soudní dvůr požádal francouzskou vládu, aby zaujala stanovisko k případům odmítnutí udělit schválení uvedeným v kapitole III vyjádření F. Decoster.

Francouzská vláda v tomto ohledu uvádí, že

ISAP ISAP ISAP ISAP

„v kapitole III svého vyjádření F. Decoster nejprve tvrdí, že příslušné francouzské orgány odmítly udělit schválení pro telefaxový přístroj PANAFAX UF 150, ačkoli obdobný přístroj MATRACOM 100 schválení získal. Jako další příklad tzv. ‚nahodilé povahy udělování schválení' F. Decoster zmiňuje telefaxový přístroj TOSHIBA 211, jehož schválení udělené nejprve na dobu deseti let bylo po čtyřech měsících odňato. K prvnímu případu je třeba uvést, že pro telefaxový přístroj PANAFAX UF 150 nebylo vydáno žádné odmítnutí z toho prostého důvodu, že pro tento přístroj nebyla žádná takováto žádost podána.

Pro informaci získala společnost PANASONIC schválení pro tyto telefaxové přístroje:

– PANAFAX UF 100,

– PANAFAX UF 200,

– PANAFAX UF 210,

– UF 104,

– UF 106/106 M.

Pokud jde o druhý případ, je pravda, že telefaxový přístroj TF 211, uváděný na trh společností TOSHIBA France a vyráběný společností TELIC ALCATEL, byl nejprve dne 8. prosince 1988 schválen na dobu 10 let pod číslem 88199 F. Následně se však na francouzském trhu objevil přístroj s tímtéž označením (TF 211), avšak vyráběný v Japonsku a až do té doby uváděný na trh jinými dceřinými společnostmi TOSHIBA v Evropě s výjimkou Francie.

Protože přítomnost těchto dvou zařízení na trhu mohla vyvolat nebezpečí záměny, ministerstvo pošt a telekomunikací na žádost samotné společnosti TOSHIBA France dne 30. dubna 1989 zrušilo dříve vydané schválení".

d) Předmětem čtvrté otázky je, zda Centre national d'études et télécommunications stále existuje, a pokud ano, jaké je jeho správní začlenění.

Podle francouzské vlády

„CNET je součástí France Télécom jakožto výzkumné středisko veřejného provozovatele. Vyvíjí činnost v oblasti telekomunikací a obecněji v oblasti komunikačních technologií.

Podle článku 18 zadávací dokumentace společnosti France Télécom v rámci postupu schvalování typu koncových zařízení ‚ministr odpovědný za telekomunikace může požádat France Télécom o provedení laboratorních zkoušek. Tyto služby jsou účtovány žadatelům o schválení'.

Vzhledem ke své způsobilosti a nestrannosti byly pro provádění zkoušek ve Francii dosud uznány dvě zkušební laboratoře, a sice LCIE pro zkoušky týkající se elektřiny a CNET pro zkoušky týkající se podstatných požadavků vztahujících se na koncová zařízení s výjimkou bezpečnosti.

Pro schvalovací zkoušky byla část činnosti CNET funkčně oddělena. Pracovníci, kteří

ISAP ISAP ISAP ISAP

provádějí tyto zkoušky, jsou tak součástí jasně vymezeného oddělení a výsledky zkoušek podepisují určené osoby. Probíhají organizační změny směřující k tomu, aby měl CNET oddělené účetnictví pro činnost ‚laboratoře schvalovacích zkoušek'. Po této fázi, jež přináší další záruku samostatnosti a nestrannosti této laboratoře, by měla ve střednědobém období následovat další fáze, jež jí poskytne samostatnou právní subjektivitu."

e) Ve své páté otázce Soudní dvůr žádá francouzskou vládu, aby popsala složení francouzského trhu s koncovými telekomunikačními zařízeními, a zejména aby uvedla, jakou část trhu zaujímají Télic-Alcatel a Matra Communication, a jaké existují vazby mezi France Télécom na jedné straně a společnostmi Télic-Alcatel, Matra Communication a dalšími tuzemskými výrobci koncových zařízení na straně druhé.

Podle francouzské vlády

„francouzské orgány nemají dostupnou žádnou studii, jež by přesně popisovala složení francouzského trhu s koncovými telekomunikačními zařízeními. Podle údajů poskytnutých odborným tiskem zaměřeným na telekomunikační odvětví má trh tuto podobu:

– pro tzv. koncová zařízení pro širokou veřejnost (telefony – záznamníky – bezdrátové telefony):

– podíl společnosti Matra je 30 až 35 %;

– podíl společnosti Alcatel Business Système je 18 až 20 %;

– společnost Alcatel má výrazné zastoupení na trhu s PABX (soukromé automatické ústředny).

Mezi společnostmi Matra, Alcatel Business Système a France Télécom neexistují žádné zvláštní vazby. Do přijetí zákona ze dne 2. července 1990 se na France Télécom vztahovaly francouzské předpisy o veřejných zakázkách. Nabídky podniků Matra a Alcatel přijal France Télécom v rámci výběrového řízení z důvodu kvality jejich koncových zařízení. Po přijetí zákona ze dne 2. července 1990 se na France Télécom podle zadávací dokumentace vztahují předpisy soukromého práva pro zadávání zakázek a musí dodržovat pravidla hospodářské soutěže".

2. *Otázky položené Komisi*

a) Svou první otázkou Soudní dvůr zjišťuje, zda oznámení platných technických specifikací francouzskou vládou podle čl. 5 odst. 1 směrnice Komise 88/301/EHS má dopad na právní následky případně spojené se skutečností, že tyto specifikace nebyly oznámeny ve fázi návrhu podle čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 83/189/EHS.

Komise odpověděla, že

„článek 8 směrnice 83/189/EHS ukládá členským státům, aby sdělovaly každý návrh technického předpisu před jeho přijetím".

Cílem tohoto požadavku je umožnit Komisi a ostatním členským státům, aby zjistily potenciální narušení obchodu uvnitř Společenství a aby naléhaly na to, aby pravidla

ISAP ISAP ISAP ISAP

představující takováto narušení nebyla orgány členského státu, jenž je původcem oznámení, přijata.

Cíl a oblast působnosti čl. 5 odst. 1 směrnice 88/301/EHS, který stanoví, že členské státy musí sdělit Komisi seznam všech stávajících specifikací a postupů pro schválení typu, které se používají pro koncová zařízení, jsou odlišné.

Cílem tohoto postupu sdělování je umožnit Komisi, aby v omezené lhůtě vypracovala soupis stávajících specifikací a postupů pro schválení typu, ať byla oznámena již ve fázi návrhu podle směrnice 83/189/EHS, či nikoli, aniž by podrobně zkoumala návrhy technických předpisů, jak je tomu naopak v rámci postupu oznamování podle směrnice 83/189/EHS.

Toto řízení má navíc umožnit Komisi, aby se seznámila se specifikacemi, které nemusely být oznámeny podle směrnice 83/189/EHS buď proto, že byly přijaty před vstupem této směrnice v platnost, nebo proto, že se týkají přístrojů distribuovaných v rámci obchodního monopolu.

Je třeba upřesnit, že povinnost sdělování uložená článkem čl. 5 odst. 1 směrnice 88/301/EHS se omezuje na seznam specifikací, zatímco povinnost stanovená čl. 8 odst. 1 směrnice 83/189/EHS se týká celého návrhu technického předpisu, což je nutné pro vyhodnocení nebezpečí překážek vyplývajících z návrhu.

Vzhledem k tomu, že oblast působnosti, cíl i obsah těchto dvou požadavků jsou odlišné, nelze mít za to, že dodržení povinnosti vyjádřené směrnicí 88/301/EHS má dopad na nedodržení povinnosti vyplývající ze směrnice 83/189/EHS.

Komise je s to informovat Soudní dvůr, že upozornila francouzské orgány dálnopisem ze dne 4. února 1991 na to, že technické specifikace, uvedené mimochodem v seznamu specifikací sdělených podle směrnice 88/301/EHS, měly být oznámeny ve fázi návrhu podle směrnice 83/189/EHS.“

b) Druhá otázka Soudního dvora zní takto: „V písemném vyjádření poukázala francouzská vláda na to, že ve Francii byly provoz a vydávání předpisů odděleny ve dvou fázích, a sice nařízením č. 89-327 ze dne 19. května 1989, jímž bylo vytvořeno ředitelství pro všeobecné předpisy, které je nezávislé na veřejném provozovateli France Télécom, a dále zákonem č. 90-568 ze dne 2. července 1990, podle něhož je France Télécom ode dne 1. ledna 1991 samostatnou právnickou osobou. Je Komise toho názoru, že v době rozhodné z hlediska skutečností původního sporu, tedy mezi květnem a říjnem 1989 a dále v dubnu 1990, existoval ve Francii ‚nezávislý orgán‘ ve smyslu článku 6 směrnice Komise 88/301/EHS?“

Podle Komise

„z vyjádření předloženého francouzskou vládou vyplývá, že podle zákona č. 90-568 ze dne 2. července 1990 je France Télécom ode dne 1. ledna 1991 samostatnou právnickou osobou.

Před tímto dnem tedy byl France Télécom jedním z ředitelství Správy pošt a telekomunikací.

Komise má za to, že dvě rozdílná ředitelství téže správy podřízená společnému orgánu nelze považovat za vzájemně nezávislá ve smyslu článku 6 směrnice 88/301/EHS“.

c) Ve své třetí otázce Soudní dvůr požádal Komisi, aby uvedla právní a technická hlediska, na

ISAP ISAP ISAP ISAP

jejichž základě dospěla k závěru (viz bod 15 jejího písemného vyjádření), že právo dovážet koncová zařízení legálně vyráběná a uváděná na trh v jiném členském státě by mělo být přiznáno pouze pro přístroje, jež nejsou určeny k připojení k veřejné síti.

Komise odpověděla, že

„netvrdí, že pro přístroje, jež jsou určeny k připojení k veřejné síti, je odůvodněný zákaz *dovozu* koncových zařízení legálně vyráběných a uváděných na trh v jiném členském státě.

Takovýto zákaz je naopak v rozporu s ustanoveními článku 30 Smlouvy o EHS.

Stanovisko Komise je takové, že kategorickými požadavky ve smyslu článku 30 Smlouvy o EHS, nazývanými ve směrnicích 86/361/EHS a 88/301/EHS ‚podstatné požadavky', je odůvodněn požadavek schválení před *uvedením* takovýchto přístrojů *na trh*.

Tyto požadavky směřují k zajištění ochrany veřejné sítě a jejích uživatelů, jakož i účinnosti této sítě, a mají proto zabránit tomu, aby byl k síti připojen přístroj neodpovídající specifikacím nutným pro zajištění této ochrany a účinnosti.

Je-li přístroj naopak určen k připojení k soukromé síti nebo k vývozu či zpětnému vývozu, nebezpečí poruch ve veřejné síti neexistuje; požadavek schválení před uvedením na trh tak již není z hlediska článku 30 Smlouvy o EHS odůvodněn, a možnost odmítnout připojení a uvedení do provozu stanovená článkem 3 směrnice 88/301/EHS je již nepoužitelná".

<u>Právní otázky:</u>

1 Rozsudkem ze dne 6. února 1991, došlým Soudnímu dvoru dne 18. února 1991, položil Cour d'appel v Douai (Francie) podle článku 177 Smlouvy o EHS tři předběžné otázky o výkladu směrnice Rady 83/189/EHS ze dne 28. března 1983 o postupu při poskytování informací v oblasti technických norem a předpisů (*neoficiální překlad*) (Úř. věst. 1983, L 109, s. 8) ve znění směrnice Rady 88/182/EHS ze dne 22. března 1988 (Úř. věst. 1988, L 81, s. 75, dále jen „směrnice o technických normách") a směrnice Komise 88/301/EHS ze dne 16. května 1988 o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními (Úř. věst. 1988, L 131, s. 73, dále jen „směrnice o koncových zařízeních") za účelem posouzení slučitelnosti režimu zavedeného francouzským nařízením č. 85-712 ze dne 11. července 1985, jímž se provádí zákon ze dne 1. srpna 1905 a jež se týká zařízení, která lze připojit ke státní telekomunikační síti, s těmito směrnicemi.

2 Tyto otázky vyvstaly v rámci trestního řízení proti F. Decoster, obviněné z toho, že od května do října 1989 prodávala koncová telekomunikační zařízení (telefaxové přístroje), aniž by předem požádala o osvědčení o schválení typu požadované článkem L 48 zákona o poštách a telekomunikacích a články 1 až 7 výše uvedeného nařízení č. 85-712 nebo takové osvědčení získala. Tribunal correctionnel v Lille měl za to, že uvádění koncových zařízení na trh bez schválení typu představuje přečin obchodního podvodu ve smyslu článku 1 zákona ze dne 1. srpna 1905, a uložil F. Decoster v prvním stupni pokutu ve výši 50 000 FRF.

3 Ze spisu vyplývá, že podle výše uvedeného nařízení smějí být zařízení, která lze připojit k veřejné síti, vyráběna pro vnitrostátní trh, dovážena za účelem spotřeby, držena za účelem prodeje, prodávána nebo distribuována bezplatně či za úplatu pouze tehdy, jestliže vyhovují ustanovením tohoto nařízení a jestliže splňují několik

ISAP ISAP ISAP ISAP

požadavků směřujících k zachování řádného fungování sítě a bezpečnosti uživatelů (články 3 a 4). K doložení toho, že přístroje těmto požadavkům vyhovují, musí dotyčné hospodářské subjekty předložit zprávu vyhotovenou subjektem schváleným ministerstvem průmyslu nebo schválení vydané podle zákona o poštách a telekomunikacích nebo kvalifikační osvědčení vydané podle zákona o ochraně a informování spotřebitelů či jiný doklad uznaný vyhláškou ministra průmyslu za rovnocenný (článek 6). Článek 7 nařízení uvádí postih těch, kdo poruší povinnost doložit shodu dotčených přístrojů.

4 Pro provedení nařízení č. 85-712 vydal ministr průmyslového rozvoje a zahraničního obchodu dne 1. listopadu 1985 oznámení týkající se koncových zařízení, která lze připojit ke státní telekomunikační síti. Toto oznámení mimo jiné uvádí, jak mohou zúčastněné osoby doložit shodu koncových zařízení. Stanoví, že Centre national d'études des télécommunications (CNET) bylo schváleno ministrem průmyslu pro vydávání zpráv podle článku 6 výše uvedeného nařízení, že Direction générale des télécommunications vydává podle zákona o poštách a telekomunikacích schválení pro zařízení vyhovující specifikacím uvedeným v seznamu připojeném k oznámení a že ostatní způsoby dokládání stanovené v článku 6 budou zavedeny později. Z jednání před Soudním dvorem nevyplynulo, zda byl po vydání oznámení z listopadu 1985 systém vydávání jiných dokumentů než schválení a zpráv CNET zaveden.

5 Před Cour d'appel v Douai poukazovala F. Decoster na to, že v době rozhodné z hlediska skutečností původního sporu a v rozporu s povinností členských států stanovenou v článku 6 výše uvedené směrnice 88/301 nebyl orgán pověřený ve Francii vypracováním technických specifikací a ověřováním shody přístrojů se stanovenými požadavky vůbec nezávislý na subjektu, který spravuje veřejnou telekomunikační síť a který mimoto sám uvádí koncová zařízení na trh. Tvrdila dále, že technické specifikace umožňující doložit shodu přístrojů s výše uvedeným nařízením nebyly oznámeny podle výše uvedených směrnic 83/189 a 88/301, a že je tudíž nelze vůči ní použít.

6 S ohledem na tvrzení obviněné se Cour d'appel v Douai rozhodl položit Soudnímu dvoru následující tři předběžné otázky:

„1) Má směrnice 83/189/EHS ze dne 28. března 1983, po níž ve lhůtě 12 měsíců nenásledoval vnitrostátní prováděcí předpis, přímý účinek ve francouzském právu?

2) Má směrnice 88/301/EHS ze dne 16. května 1988, po níž ve lhůtě, jež uplynula dnem 1. července 1989, nenásledoval vnitrostátní prováděcí předpis, přímý účinek ve francouzském právu?

3) Vyplývá tedy z účinků těchto dvou směrnic ve vzájemném spojení požadavek nepoužívat nařízení z roku 1985?“

7 Pro podrobnější popis skutkových okolností a právního rámce sporu v původním řízení, průběhu řízení a písemných vyjádření předložených Soudnímu dvoru se odkazuje na zprávu k jednání. Tyto údaje ze spisu jsou dále převzaty pouze v míře nezbytné pro úvahy Soudního dvora.

Směrnice 88/301/EHS

8 Podstatou druhé otázky vnitrostátního soudu, kterou je třeba ve spojení s třetí otázkou zkoumat nejdříve, je, zda článek 6 směrnice 88/301 brání takové vnitrostátní právní úpravě, jaká je předmětem věci v původním řízení a která pod hrozbou sankcí

ISAP ISAP ISAP

zakazuje hospodářským subjektům vyrábět, dovážet, držet za účelem prodeje, prodávat nebo distribuovat koncová zařízení, aniž předložením schválení či jakéhokoli jiného dokumentu považovaného za rovnocenný doložily shodu těchto přístrojů s některými podstatnými požadavky souvisejícími zejména s bezpečností uživatelů a řádným fungováním sítě, pokud není zajištěna nezávislost subjektu, který vydává schválení či jakýkoli jiný rovnocenný dokument a vypracovává technické specifikace, jimž tyto přístroje musí odpovídat, na veškerých hospodářských subjektech nabízejících zboží nebo služby v telekomunikačním odvětví.

9 Článek 6 směrnice 88/301 stanoví: „členské státy zajistí, aby od 1. července 1989 byl odpovědností za vypracování specifikací ..., sledování jejich používání a udělování schválení typu pověřen orgán nezávislý na veřejných nebo soukromých podnicích, které nabízejí zboží nebo služby v telekomunikačním odvětví."

10 Z písemností ve spise vyplývá, že podle ustanovení nařízení č. 86 129 ze dne 28. ledna 1986 (články 13 až 15) bylo Direction générale des télécommunications ministerstva pošt a telekomunikací pověřeno provozováním veřejné sítě, prováděním obchodní politiky v telekomunikačním odvětví, vypracováním technických specifikací, sledováním jejich používání a schvalováním koncových zařízení. Francouzská vláda ve vyjádření předloženém Soudnímu dvoru uvedla, že Centre national d'études des télécommunications (CNET), jehož zpráva je považována za rovnocennou schválení, je součástí Direction générale des télécommunications jakožto výzkumné středisko.

11 Nařízením č. 89-327 ze dne 19. května 1989, kterým se mění nařízení č. 86-129, byly vypracování technických specifikací, sledování jejich používání a udělování schválení typu koncových zařízení převedeny na nové Direction de la réglementation générale téhož ministerstva.

12 Z dotčené právní úpravy tedy vyplývá, že během období rozhodného z hlediska případu projednávaného v původním řízení byla jednotlivá ředitelství francouzského ministerstva pošt a telekomunikací pověřena současně provozováním veřejné sítě, prováděním obchodní politiky v telekomunikačním odvětví, vypracováním technických specifikací, sledováním jejich používání a udělováním schválení typu koncových zařízení.

13 Za těchto okolností je třeba ve světle ustanovení článku 6 směrnice jednak ověřit, zda lze francouzskou správu pošt a telekomunikací považovat za veřejný podnik ve smyslu práva Společenství, jednak ověřit, zda bylo kritérium nezávislosti orgánu pověřeného vypracováním specifikací, sledováním a udělováním schválení typu splněno.

14 Pokud jde o pojem podniku, uvádí čl. 1 druhá odrážka směrnice, že se jím rozumí „veřejný nebo soukromý subjekt, kterému členský stát udělil zvláštní nebo výlučná práva na dovoz telekomunikačních koncových zařízení, jejich uvádění na trh, připojení a údržbu".

15 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že skutečnost, že provozování veřejné sítě a uvádění koncových zařízení na trh je svěřeno, jako je tomu v případě projednávaném v původním řízení, orgánům začleněným do veřejné správy, nemůže zabránit tomu, aby tyto orgány byly považovány za veřejné podniky. Jak totiž Soudní dvůr shledal v souvislosti se směrnicí Komise 80/723/EHS ze dne 25. června 1980 o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky (Úř. věst. 1980, L 195, s. 35), orgán vykonávající hospodářskou činnost výrobní nebo obchodní povahy

ISAP ISAP ISAP ISAP

nemusí k tomu, aby byl považován za veřejný podnik, nutně mít právní subjektivitu odlišnou od státu. Pokud by tomu tak nebylo, byla by ohrožena účinnost ustanovení dotčené směrnice i jednotnost jejího použití ve všech členských státech (viz rozsudek ze dne 16. června 1987, Komise v. Itálie, věc 118/85, Recueil 1987, s. 2599, bod 13).

16 Pokud jde o požadavek nezávislosti orgánu pověřeného vypracováním specifikací, sledováním jejich používání a udělováním schválení typu, stačí uvést, že různá ředitelství téže správy nelze považovat za vzájemně nezávislá ve smyslu článku 6 směrnice.

17 Konečně je třeba poukázat na to, že rozhodná doba z hlediska skutkových okolností projednávané věci byla od května do října 1989, tj. do období, během něhož uplynula lhůta stanovená v článku 6 směrnice 88/301. Pokud jde o období před 1. červencem 1989, je třeba mít za to, že se položená otázka týká i čl. 3 písm. f) a článků 86 a 90 Smlouvy (viz rozsudek ze dne 13. prosince 1991, GB-Inno-BM, věc C-18/88, Recueil 1991, s. I-5941, bod 14).

18 F. Decoster má za to, že spojení funkcí uvádění koncových zařízení na trh a schvalování typu přístrojů uváděných na trh konkurenty může uvnitř ministerstva pošt a telekomunikací vést ke střetu zájmů, neboť ministerstvo bude mít možnost provádět protisoutěžní politiku na úkor svých konkurentů.

19 V rozsudku ze dne 19. března 1991, „Koncová zařízení“, Francie v. Komise (věc C-202/88, Recueil 1991, s. I-1223, bod 51), Soudní dvůr uznal, že systém nenarušené hospodářské soutěže, jak jej předpokládá Smlouva, lze zaručit pouze tehdy, pokud je zajištěna rovnost příležitostí mezi jednotlivými hospodářskými subjekty. Soudní dvůr tak dospěl k závěru, že zachování účinné hospodářské soutěže a zajištění transparentnosti vyžadují, aby vypracování technických specifikací, sledování jejich používání a udělování schválení typu byly prováděny orgánem nezávislým na veřejných nebo soukromých podnicích, které nabízejí konkurenční zboží nebo služby v telekomunikačním odvětví.

20 Ve výše uvedeném rozsudku GB-Inno-BM (bod 28) Soudní dvůr rozhodl, že čl. 3 písm. f) a články 90 a 86 Smlouvy brání tomu, aby členský stát udělil společnosti provozující veřejnou telekomunikační síť pravomoc stanovit normy pro telefonní přístroje a ověřovat jejich dodržování hospodářskými subjekty, pokud je společnost konkurentem těchto subjektů na trhu s těmito přístroji.

21 Na rozdíl od situace, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek GB-Inno-BM a v níž výše uvedené funkce vykonávala RTT, belgický veřejnoprávní subjekt, v projednávané věci tytéž funkce vykonávalo francouzské ministerstvo pošt a telekomunikací. Jak však vyplývá z bodů 14 a 15 tohoto rozsudku, je lhostejné, zda souběh těchto funkcí nastal na úrovni subjektu právně nezávislého na státu či ministerstva.

22 Za těchto podmínek je třeba odpovědět na otázku vnitrostátního soudu tak, že čl. 3 písm. f) a články 86 a 90 Smlouvy, jakož i článek 6 směrnice 88/301 brání takové vnitrostátní právní úpravě, která pod hrozbou sankcí zakazuje hospodářským subjektům vyrábět, dovážet, držet za účelem prodeje, prodávat nebo distribuovat koncová zařízení, aniž předložením schválení či jakéhokoli jiného dokumentu považovaného za rovnocenný doložily shodu těchto přístrojů s některými podstatnými požadavky souvisejícími zejména s bezpečností uživatelů a řádným fungováním sítě, pokud není zajištěna nezávislost orgánu, který vydává schválení či jakýkoli jiný rovnocenný dokument a vypracovává technické specifikace, jimž tyto

ISAP ISAP ISAP

přístroje musí odpovídat, na veškerých subjektech nabízejících zboží nebo služby v telekomunikačním odvětví.

Směrnice 83/189/EHS

23 Vzhledem k výše podané odpovědi není namístě rozhodovat o otázkách týkajících se směrnice 83/189.

K nákladům řízení

24 Výdaje vzniklé vládám Francouzské republiky, Spolkové republiky Německo a Spojeného království, jakož i Komisi Evropských společenství, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR

o otázkách, které mu položil Cour d'appel v Douai rozsudkem ze dne 6. února 1992, rozhodl takto:

Ustanovení čl. 3 písm. f) a článků 86 a 90 Smlouvy, jakož i článek 6 směrnice Komise 88/301/EHS ze dne 16. května 1988 o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními brání takové vnitrostátní právní úpravě, která pod hrozbou sankcí zakazuje hospodářským subjektům vyrábět, dovážet, držet za účelem prodeje, prodávat nebo distribuovat koncová zařízení, aniž předložením schválení či jakéhokoli jiného dokumentu považovaného za rovnocenný doložily shodu těchto přístrojů s některými podstatnými požadavky souvisejícími zejména s bezpečností uživatelů a řádným fungováním sítě, pokud není zajištěna nezávislost orgánu, který vydává schválení či jakýkoli jiný rovnocenný dokument a vypracovává technické specifikace, jimž tyto přístroje musí odpovídat, na veškerých subjektech nabízejících zboží nebo služby v telekomunikačním odvětví.

ISAP ISAP ISAP ISAP